

Rom, Turkiet och Jerusalem /

Hoare, Edward

73 Cg Br.

Teol.
Apokalyp^t
(om)
o

Rom, Turkiet och Jerusalem

af

Rev. **G. Hoare,**

kyrkoherde i Trefaldighetskyrkan i Cambridge Wells samt
Canonicus af Canterbury.

Öfversättning af **G. N-y.** = *Elba Ramsay*

"Chicago-Bladets" förlag.

Andra Upplagan.

Chicago, Ill.

187...2

RESISTANCE TO CHANGE

Kungl. biblioteket

0 0000 000077447

Rom, Turkiet och Jerusalem

af

Rev. G. Hoare,

Kyrkoherde i Trefaldighetskyrkan Limbridge Wells samt
Canonicus af Canterbury.

Öfversättning af

G. N.-h. = *Isba Ramsay*

"Chicago-Bladets" förlag.

Chicago, Illinois.

Blom, Gustaf och Axel

1880

Blom, Gustaf och Axel

1880

1880

Blom, Gustaf och Axel

Förespråk.

Det finnes en del af bibeln, som för många är nästan en sluten bok — det är **Johannes Uppenbarelse**, i hvilken likväl så stora löften läsas.

Den sammanhänger med flera af gamla Testamentets profetiska skrifter, såsom Daniel, Hesekiel m. fl., och förstås bäst i samband med dessa heliga mäns profetior. Guds rike på jorden skall snart, enligt alla nyare bibeltolkares enstämmiga utsago, undergå stora förändringar — vi speja och fråga — "ad Herre huru länge?" Det synes omöjligt att eländet och synden skulle längre kunna få vara så mäktiga; — oaktadt så många sträfwanden, återstår, tycker man, ändock lika mycken nöd och uselhet; man måste tro, att någon owanligare Herrens ingripande behöfves, om det skall blifwa bättre. Nu, såsom på Frälsarens tid, synes allt tyda på skickelsebigra hwälfningar — de liksom kännas i luften.

I England och äfwen i andra länder wänta de mest framstående teologer inom kort en mera förnimbar uppenbarelse af vår Frälsare än någonsin sedan Han uppför till himmelen år 33 efter vår tideräkning. Guru denna uppenbarelse skall ske, äro ej alla ense om

och de widbröra ej heller mycket den punkten, men att följberna blifwa wälsignade, det säga alla såsom med en mun.

Det är på denna brudgummes ankomst liknelsen om de tio jungfrurna ytterst syftade och Kristi troende församling bör hålla sig redo att wänta sin Herre med trons och kärlekens brinnande lampor. Många af oss hafwa för mycket undanskjutit profetiornas betraktande, men ehuru de kunna upptaga i allt för hög grad själ och sinne, böra de wäl ej derföre helt och hållet afsöfwas.

Tid och stund wet ingen — men låtom oss, som tro på Jesu löften, att Han skall komma igen, fråga med glad undran: "Kan Han ej snart wara här?"

Judarnes återwändande till Palestina och evangelii predikande bland alla jordens folk, äro twenne bestämde kännetecken att Herrens andra ankomst är nära.

Palestina börjar och nu att emottaga sina återwändande barn, och evangelium skall inom få årtionden hafwa blifwit predikadt för alla jordens olika folkslag, om och ej för hwarje individ eller stam af de stora folksfamiljerna.

Den som är andligen waken och wis bör gifwa akt på tidens tecken!

Öfwerfättarinnan.

Rom.

I.

Utkastet.

Det är omöjligt att tänka på någonting mera glädjande och upplifwande än vår wälsignade Frälsares ankomst! Hvilka äro fadrens och modrens känslor, då deras son återwänder till hemmet efter en lång frånwaro? Hwad känner wäl hustrun, då hon wälkomnar sin man hem från den långa sjöresan? Och huru måste ej Guds kyrka jubla, då hon efter sin långa natt af sorg och lidande, står ansigte mot ansigte framför Honom, "som hennes själ kär hafwer," och får erfara den fulla uppfyllelsen af löftet "å skola wi blifwa när Herranom alltid!" (1 Thesi. 4: 17)? Inga tårar skola då flyta, ty inga sorger finnas mer; ingen döb, ty förbannelsen är borttagen; ingen synd, ty "wi skola se Honom såsom Han är och warda Honom lika." Då skola de, som affomnat i Herranom, uppwakna och uppstå till det nya lif, som icke skall se förgängelse; då skall hela den stora skaran af Guds utwalda återförenas framför Hans tron och aldriq mer behöfwa utgjuta tårar öfwer hwarandras grafwar;

då skola de, som älskat Honom och längtat efter Honom, medan de wandrat här nere i pilgrimslandet, befinna sig på den högra sidan af Hans tron och höra Hans ord: **"Kommer I min Faders wälsignade och besitter det rike, som eder tillredt är ifrån werldens begynnelse!"** Intet under då, att Guds folk wäntar och längtar efter Herrens tillkommelse; intet under då, att många äro färdiga att wäntansfullt fråga: **"Herre, huru länge?"** Huru snart skall detta ske?

Hafwa wi eller hafwa wi icke skäl att wänta Honom snart? På denna fråga är det jag will göra eder uppmärksamma, men då jag gör så, ämnar jag icke tala om hwad man brukar kalla "tidens tecken", utan i stället genomgå den stora profetian om werldens historia, som wi finna hos profeten Daniel. Den kan med stora skäl kallas hufwudssumman af alla profetior angående tillkommande ting, och nästan alla de öfriga profetiorna i den heliga skrift tyckas syfta på den samma. För att i någon mån kunna förstå dem, måste wi således börja med att studera profeten Daniel.

Wi skola försöka upptäcka om oswan nämnda stora profetia uppmuntrar oss i det wälsignade hoppet, att vår Herres ankomst närmar sig. Daniel profeterar angående werldens historia från sin egen tid till den tid, då **"den Gamle af dagar skall sitta till doms"** och beskrifwer en följd af händelser, hwilka måste ega rum der emellan. Det är således tydligen vår skyldighet att se efter, huru många af dessa händelser redan hafwa inträffat, eller med andra ord, huru långt

wi hafwa framskridit i tidsföljden af deras uppfyllelse. Wi hafwa den fördelen att kunna betrakta vårt ämne från **twenne** synpunkter, ty det har behagat Gud att gifwa oss **twenne** olika berättelser derom. I det **andra** och det **sjunde** kapitlet af Daniels bok finna wi förutsägelser angående **samma** händelser men under **olika** bilder. I det andra kapitlet gifwes profetian, under en syn, till en stolt, afgudisk monark. Der förekomma honom de olika konungariken, som i framtiden skulle uppstå såsom delar af ett stort kejsäte, med **honom** **sjelf** såsom hufvudet. Det visades honom just i den bild, som bäst skulle öfwerensstämma med hans afgudiska och stolta sinne. I den syn, deremot, som i sjunde kapitlet förunnas en af Guds folk, ser han i all denna härlighet intet bättre än wilde djur, hwilka uppstå, det ena efter det andra, blott för att uppsöka allt. Huru olika uppfatta och uppfatta icke werldens barn och Guds barn allt omkring sig. Werlden betraktade Babylon såsom **guld-hufvudet**, höjden af all ära och storhet, under det att Guds folk i det samma såg ett wild-djur, för hwilket de trogna borde frukta sig. Samma stiljaktighet kunna wi märka i den delen af de båda synerna, som särskilt hafwa affeende på Herrens ankomst. För den mäktige hedniska konungen, syntes det som ett segrande konungarike, för den fångne profeten såsom en nådes uppenbarelse af "Menniskones son". Den ene såg ett konungarike, den andre en menniska, den ene såg en stor makt kullkastad, den andre såg härlighetens Herre segrande öfwer allt och alla.

Men låtom of nu närmare skärslåda de båda synerna. I båda beskrifwas fyra konungariken, hwilka efter hwarandra skulle blifwa stora och mäktiga samt uppkomma under tiden från Daniel och till Herrens andra ankomst till jorden.

1) Guldhufwudet i Nebukadnezars beläte är det samma som lejonet i Daniels syn. Den dyrbaraste metallen, guldet, motsvarar djurens konung.

2) Dernäst kommo bröstet och armarne af silfwer, hwilka motsvarade Daniels björn.

3) Buken och länderna af koppar föreställa samma folk, som den leopard profeten Daniel såg.

4) Slutligen framställes det sista af de riken Nebukadnezar skådade såsom hafswande ben af jern med fötter "samt af jern och samt af ler;" det motsvarande fjerde djuret beskrifwes åter af profeten såsom "grufweligt och försträdligt och mäta starkt." Det är lärorikt att lägga märke till, huru metallen jern i båda synerna tillhör detta sista rike. I den första läsa wi härom (Daniels 2: 40): "Det fjerde konungariket skall wara hårdt som jern; ty lika wißt som jern sönderslår och sönderkrossar allting, ja lika som jern sönderslår allting, så skall od detta sönderkrossa och sönderslå alltsammans." Och i den andra läsa wi (Daniels 7: 7): att "det war mäta starkt och hade stora jerntänder; åt omkring sig och förkrossade och hwad qwar war, trampade det med sina fötter." Sålunda beskrifwes den följd af konungariken, som skulle ega werlbens politiska makt och uppfylla den

mellanliggande werldshistoriska tiden, från profetians uttalande till Herrens ankomst. Det är märkvärdigt och, som jag tror, obestridligt faktum, att *alla* dessa konungariken redan hafwa uppstått samt utöfswat wäldede. De hafwa följt på hwarandra just så, som profeten förutsagt. Babylon war guldhufswudet eller lejonet. Medisk-Persiska riket, silfwerbröftet eller björnen. Grekland, som i den klassiska skaldekunsten alltid kallas "den kopparbewäpnade", motswarade "buktens och länderna af koppar" samt björnen i Daniels 7 kap. Roms mäktiga rike, långt större än de föregående, motswarar i sin förfärliga makt "benen af jern" i Nebukadnezars syn och jerntänderna i profeten Daniels wilddjur. Så långt öfwerensstämma alla, hwilka sökt tyda Skriftens profetior; den slutsats wi draga häraf är, att wi redan en lång tid lefswat i **det fifta** af werldens fyra wälden. Wi äro således hänwisade till att tro, att wi snart kunna börja emotse **slutet på allting**. Wi hafwa hunnit förbi den sista stationen på wår färd och böra bereda oss till att uppnå wårt slutliga, härliga mål.

Wi märka dock en stor skillnad emellan det fjerdte konungariket och de andra tre. Dett historia är nämligen twädelad; under den första perioden förekommer dett makt såsom en, men under den andra delad i tio. I kap. 2: 41 läsa wi: "det skall wara ett söndrat konungarike." Denna söndringstid framställes under bilden af de tio tärna på belätet och af wilddjurets tio horn. De tio tärna bestrifwas såsom konungariken i

Daniels 2: 44 och så är äfwen förhållandet med de tio hornen i kap. 7: 24 der wi läsa: "de tio horn betydta tio konungar, som i det riket uppkomma skola." Således lär profetian öf, att då Rom öfverwäldigat Grekland, skulle det en tid fortsara såsom ett mäktigt, odeladt rike, men dock längre fram öfvergå till en grupp konungariken, hvilka till ändens tid skulle behålla öfverväldet här i werlden. Profetian omtalar icke en öfvergång af den politiska makten från Rom till något annat stort rike, utan den wisar öf tydligt, att det sjerde riket skall delas, d. w. s. så mycket lera uppblandas med deß jern, att det aldrig mer skall kunna förenas under ett hufwud. Nu är ju detta just hwad som werkligen redan har händt i werldshistorien. Under Cesarernas dagar war ju Rom stort. Deß kropp war Europa och deß hufwud kejsaren. Det war ett förenadt, odeladt rike. Men betrakta det i deß närwarande skid. All deß gamla kraft finnes qwar, ty Europa och deß folk äro de som styra werlden. Det romerska riket har icke förlorat sitt jern, men deß kraft består icke längre af ett enda rike — den är delad emellan många fullkomligt oberoende folk. Många försök hafwa blifwit gjorda att åter förena dem medelst inkräktningar och segrar, såsom senast under Napoleon I:stes lif, eller medelst fredliga underhandlingar, såsom till exempel de spanska kungl. giftermålen. Allt är dock förgäfwes, ty tårna äro oåterkalleligen delade och ehuru deßa riken ega makten såsom ett förenadt helt, äro de dock fullkomligt åtskiljda såsom folk. Jag

har icke tid att ingå uti enskildheter, men jag anser denna delning vara en den märkvärdigaste uppfyllelse af Ordets profetior. Mer än femhundrade år före Kristi födelse, lefde en man i fångenskap i Babylon och Gud ledde så den mannens sinne, att Han genom honom kunde meddela werlden den politiska ställningen i våra dagars Europa. Då wi hafwa sådana fakta framför ögonen, kunna wi icke twifla på profetians gudomliga ingifwelse eller Petri påstående att "**de heliga Guds män talade rörda af den Helige Ande?**"

Men låtom of se till hwad profetian lär of angående tiden för Herrens Jesu återkomst till jorden.

Wi hafwa redan yttrat att wi för länge sedan sett det fjerde och sista konungariket uppstå, men nu gå wi ännu ett steg framåt och finna, att wi äfwen sedan en längre tid uppnått den senare utvecklingsperioden af detta rike. Det är icke lätt att med noggrannhet, uppgifwa en tidpunkt härför, ty öfswergången förfiggia så småningom, men wi hafwa med säkerhet rätt om wi säga, att denna öfswergång troligen skedde för omkring tolf- eller fjortonhundrade år sedan.

Då wi nu erinra of ett sådant löfte som det wi hafwa i Daniels andra kapitels fyratiofjerde vers, der Gud försäkrar of om, "**att Han i dessa tio konungarikens tid skall upprätta ett konungarike som aldrig skall förlagdt warda;**" då wi yttermera komma ihåg att dessa riket redan bestått i flera sekler, är det wäl ej för tidigt att wi börja wänta på det som skall komma — på den wälsignade, saliga dag, då wi skola få wäl-

komna det konungarike, som aldrig skall kullkastas, då Kristus sjelf skall regera öfwer allt och alla. Detta är dock icke allt, ty ehuru wi icke lära något mer utaf konungens syn, så finna wi likwäl uti profetens ord ännu en vigtig profetia. Jag kan alldeles icke förstå hwarföre den gafs åt profeten och icke åt konungen, ty jag tror att den hänsyftar på Europas religiösa historia, hwarmed Nebufadnezar naturligtwis ej hade något att göra. Jag menar profetian om det lilla hornet, uppstjutande midt ibland de andra tio. Jag har nu icke tid till att utwidga detta närmare utan ämnar berföre genast nämna mina egna slutsatser angående detta samma. De äro som följer:

1) Att det lilla hornet, som är olikt de öfriga, betyder påfwebömet.

2) Att den "tid, några tider och en half tid" som omnämnes såsom den tidpunkt, hwarunder det skall utöfwa sin makt, är en nästan af alla antagen profetisk sinnebild för 1,260 år.

Om detta påstående är riktigt, så få wi derigenom någon föreställning om, huru länge den senare delen af det riket skall ega bestånd, ty det måste då wara till åtminstone 1,260 år. Påfwebömet skall som wi weta förstöras då "den Gamle af dagar" kommer för att sitta till doms, wi kunna berföre med temligen stor noggranhet beräkna tiden då detta skall ske, om wi endast med bestämdhet wiste när det började. Men häruti ligger swårigheten, ty hwem kan säga när ett horn börjar wära, och hwem kan bestämna den tid då den

påswista högfärden först började swälla? Det är omöjligt att göra en dylit beräkning och jag tror ej att det wore rätt att försöka. Men det är oß tillåtet att wördsnadsfullt hoppas på den stora dagens snara annalkande. Hornet har hållit på att wära en lång tid och det är omöjligt att läsa Europas historia, utan att komma till den slutsatsen, att de 1,260 åren icke kunna wära långt ifrån sin fullbordan. Allting ser ut som om wi nalkades slutet. Wi hafwa längesedan uppnåt det sjerde konungarikets **senare** del, och ehuru wi icke med beständhet kunna säga när detta stedde, hafwa dock det lilla hornets 1,260 år för länge sedan börjat. Säkerligen är det då tid för oß att waka, wandrande med våra länder omgjordade och våra lampor brinnande.

Med dessa fakta framför oß frågar jag hwarje tänkande menniska, om wi icke hafwa skäl att hoppas att Herrens ankomst är i annalkande? Jag har icke fäst mig wid småsaker utan har tagit det stora utkostet af werldshistorien och jemfört den med det stora utkastet i det profetiska ordet. Jag anser att **de två** swwerensstämma fullkomligt i allt, och jag tackar Gud af hela mitt hjerta för detta wittnesbörd om Skriftens sanning, ty ingen dylit profetia har kunnat framkomma af en blott menniska. Under det jag tär Gud för en sådan bekräftelse af Sitt Ord, kan jag icke unberlåta att komma till den ofwannämnda slutsatsen, att wi nu leswa "i ändans tid", att wi hunnit den sista afdelningen i det sista konungariket, och att den nästa,

stora profetiska händelsen blir ingenting mindre än, att "den Gamle af dagar" skall sitta till doms och upp-
rätta ett härligt rike, hwars Konung blifwer mennisko-
nes Son!

Men önska wi wäl alla detta? Se wi alla fram-
åt med längtande hjertan till denna tid, då vår Fräl-
sare skall uppenbaras? Jag fruktar att många ibland
oß skulle vara allt annat än glada, isfall de med säker-
het wiste att Han skulle komma i morgon. Deras eg-
na samweten säga dem, att de ej äro färdiga att emot-
taga Honom och i så fall är det ju naturligt att de icke
skulle kunna glädja sig. Man kan säga till dem med
profetens ord: "Herrens dag — hwad skall den brin-
ga till eder? Herrens dag är ett mörker för eder och
icke ljus." Jag tror att det är omöjligt för menniskan
att af hjertat wänta Herrens ankomst som ärones ko-
nung, förr än hennes själ lärt känna Honom som sitt
syndaoffer — sin försoning. Således finna wi i sjelf-
wa werket jemförelsewis blott få som werkligen längta
ester Kristi ankomst. Om wi äro förlikte med Gud
genom Kristi dyra blod; om wi äro rättfärdiggjorda
genom Kristi rättfärdighet, om wi äro behållna, be-
warade och helgade genom den Helige Andes nåd, då
äro wi äfwen färdiga att utropa: "Ja, kom, Herre
Jesu." Men om wi ännu lefwa för werlden, nöjda
med werldens gåfwor och werldens nöjen — eller om
wi ännu sträfwa och streta fram, för att komma till
Honom, utan att weta huruvida wi kunna lita på Ho-
nom eller ej — huru skulle det kunna vara för oß möj-

ligt att med glädje wänta på Hans ankomst? Swila
 derför aldrig, kära wän, förr än du står rättfärdig
 framför Honom, tills du har allt skäl att tro det du är
 i säkerhet, och icke endast ett frälsadt utan ett älskadt
 barn. Då kan du wänta på Honom, då kan du wäl-
 komna Honom, då kan Han icke komma för snart, och
 om Han skulle komma i aften, skulle du wara istånd att
 säga: "Si, det är vår Gud, den wi förbide, och Han
 skall hjälpa oss, det är Herren, wi förbida Honom, att
 wi skola fröjda oss och glade wara i Hans salighet."

II.

Uppfyllelsen.

Jag försökte i mitt förra föredrag att framhålla
 för eder det wälsignade hoppet af vår Frälsares åter-
 komst, äfwen som att wisa att profetiorerna fullkomligt
 rättfärdiga deras förhoppningar, som ödmjukt tro att
 wi icke hafwa lång tid qwar att wänta denna Hans
 ankomst. Jag har med wilja undwikit att tala om det
 som man i allmänhet brukar kalla "tidens tecken" utan
 har företrädeswis fästat eder uppmärksamhet wid
 grunddragen i profetiorerna, d. w. s. den profetiska be-
 rättelsen om de fyra mäktiga rikena, som efter hwarandra
 skulle ega makten. Jag försökte wisa att dessa fy-
 ra, stora rikena skulle fylla tidrymden från profetians
 första uttalande till den dag då "den Gamle af dagar"
 sitter till doms öfwer jorden. Jag hoppas äfwen att
 jag genom historien wisade, att tre af dessa rikena län-

gesedan fallit och att wi nu redan närma oss slutet af det sjerde. Dessa grunddrag leda oss således att hoppas på den nuvarande tidsperiodens snara slut. Men ehuru wi icke begrundat tidens tecken, tror jag icke att wi böra underkatta dem, ty vår Frälsare förutsade sjelf att wisja ting, bestända kännetecken skulle föregå och tillade "Alltjä od J, när J sen detta ste skolen J weta att Guds rike är när." Om dertföre några af dessa tecken hända just nu, så är det tydligt, att wi böra noga begrunda dem. Jag föreslår dertföre att wi enligt Herrans ord denna morgon betrakta det som länge förekommit mig vara ett af de säkraste tecknen till att änden icke är långt aflägsen. Jag menar romerska kyrkans närvarande ställning och jag hoppas att Gud har ledt mina tankar under detta wigtiga studium så, att den heliga Ande må kunna wälsigna hwad jag nu ämnar tala.

Det finnes trenne stora historiska profetior, hwilka enligt våra bästa bibelutläggare förutsäga romerska kyrkans uppstigande, makt och fall.

Den första af dessa widrörde wi förra söndagen. Det är profetian om det lilla hornet som uppstår midt ibland wilddjurets tio horn, d. w. s. påswedömet's uppkomst midt ibland de tio europeiska rikena, som efterträdde den odelade romerska makten.

Den andra är profetian om "syndens menniska", hwarom wi läsa i 2 Thess. 2: 4. Och jag kan icke undgå att nämna en lefwande förklaring öfwer en af dertferna i oswannämnda profetia, som jag sjelf såg i

Rom. Många menniskor tycka att beskrifningen i sjerde versen är allt för stark för att passa in på påpismen, men man ser en märkwardig belysning deraf i Peterskyrkan i Rom. Der refer sig altaret på det wanliga stället i ändan af koret och öfwer detsamma, omgifwen af en grann tronhimmel, står Petri stol, d. w. s. påfwens tron, påfwemaktens säte. På altaret nedanför finnes enligt deras tro Årones Konung, som en lefwande person, fullkomlig menniska och fullkomlig Gud och framför detta altare ser man menniskorna falla ned och tillbedja hostian, som de kalla Gud. Men öfwer den står påfwetronen och då påfwen intager denna sin plats, sitter han der med det som han sjelf kallar Gud och det som folket tillbeder som Gud under sina fötter. Kunna wi se en mera bokstaflig uppfyllelse af orden i sjerde versen: "Upphäfwer sig öfwer allt det Gud eller gudstjenst kallas."

Den tredje är profetian om qwinnan i Uppb. 17 kapitel. Att denna werkligen tyder på Rom är mindre omtwistadt, än de twenne föregående punkterna, ty qwinnan säges i nionde versen sittande på en stad bygd på sju berg, hwarmed man hittills alltid menat Rom.

Nu ämnar jag wißt icke ingå i dessa profetiors mindre detaljer utan tänker hufwudsakligen rikta eder uppmärksamhet på en punkt gemensam för alla tre, nämligen att den slutliga förgörelsen skall föregås af en förtärande sofringstid. Det blir icke en hastig förstörelse midt under en höjd af lycka och framgång, utan

desß förgörelse blir endast den sista handlingen af en kedja af nederlag. Om dessa trenne profetior syfta på Rom, hwilket jag fullt och fast tror att de göra, så skall Rom först så småningom upplösas och förtäras och derpå förgöras.

§ Daniel läsa wi "domen skall hållen warda." Wi se af sammanhanget att härmed icke menas den stora domens dag, utan endast början af domen öfwer Roms många synder här på jorden. "Så skall då hans wälde borttaget warda så att det skall i grund förderfwadt (i grundtexten finna wi här ordet "förtärtdt") och förgjordt warda." (Dan. 7: 26). Således läsa wi här om en "förtärelse" som skall komma före slutet.

§ 2 Thess. 2: 8 finna wi samma sak bekrifwen i nästan samma ordalag: "hwilken Herren skall dräpa (i grundtexten användes här återigen ordet "förtära") med sin muns Uda; och skall göra en önde med honom genom sin tillkommelses uppenbarelse." Han skall först förtära genom sitt ord och derefter förstöra genom sin ankomst.

Förhållandet är just detsamma i Uppb. 17 kap. Der se wi åter wilddjuret, Daniels tiohornade wilddjur, de tio hornen, betyda ännu tio konungar och då wi komma till kapitlets slut finna wi, att dessa tio konungar alla wända sig emot qwinnan, så att i stället för att låta sig styras af henne, såsom de gjorde, då hon red på wilddjuret, hafwa de nu alla förenat sig uti att förtära henne. "De tio horn som du sett hafwer på

wilddjuret skola hata skötan och lägga henne öde och naken; och de skola uppåta hennes kött och bränna henne upp med eld" (vers. 16).

Utän att dröja för att närmare betrakta de sårffilda delarne af alla dessa bibelställen är det tydligt att de öfwerensstämma uti att förutsäga en tid, då påswedömet skall förtäras före deß slutliga fall. Detta skall ske, dels genom sanningens makt, dels genom en sinnesförändring hos dessa konungar. Swilka medlen härtill än må blifwa, skall dock intet warda detsamma. — "Han skall i grund förderfward och borttagen warda." Detta är den sista stora handlingen före wår Frälsares ankomst, ty sjelfwa förstörelsen skall just ske genom denna Hans ankomst. Och nu framställer sig för oss frågan "har denna förtärelse ej redan börjat?" Jag wet att många skola swara mig: "Nej, Kom gör i stället förfärliga framsteg och skall kanske snart segra." Men denna tanke är oriktig. Wi kunna ju bewisa, enligt Europas historia, att förtärelsen icke endast har börjat, utan att den fortsatts under de senaste åren med en förut ööfwerträffad hastighet.

Låtom oss se på några historiska fakta. Kom har alltid fordrat, och hon gör så ännu, att ega herrawälde de öfwer werlden och hon brukade äfwen utöfwa det öfwer hela westra kristenheten. Hennes fordringar gingo så långt, att konungen af England med sina undersåtters och rådgifwares fulla samtycke en gång "öfwerlemnade England och Irland åt Gud, Sanct Petrus och påfwen Innocentius och hans efterträdare i den

apostoliska stolen" och samtyckte till att regera dessvriken, endast såsom en lydregent under romerska kyrkan, och för det samma måste han betala ett tusen mark. Tänk huru skulle ett dylikt förslag å påfwens sida upptagas nu för tiden! Denna del af påfwens makt är förswunnen, som jag tror, för alltid.

I senare tider brukade påfwen göra s. t. konfordater med de olika staterna för att befästa sitt wälde inom dem. Han förband sig deruti att taga wård om deras andliga wälfärd, ifall de strebo för honom med sina werldsliga wapen. Det är en märkwärdig omständighet, att inom en tidrymd af femton år, 1858—1873, upphäfwes plötsligen alla dylika konfordater. Med Neapel, Toscana och italienska hertigdömena år 1858; med Österrike och Benedig år 1866; med Spanien år 1868; med Frankrike år 1870 och med Bajern år 1873. Det finnes kanske flere som ännu äro bestående, men jag känner dem ej. Enligt de tillförlitligaste uppgifter som jag rådfrågat, äro de alla upplösta. Påfwedömet har således förlorat all sin politiska makt. De tio konungarne hafwa fullständigt kastat af sig hans ok. Men wi kunna gå ännu längre. Påfwen af Rom brukade wara konung öfwer en stor del af Italien. Nu deremot är han assatt; kyrkostaten är införliswad med förenade Italien och påfwen är icke längre konung. För fem år sedan erhöll hans makt detta slag, och skola wi ändå förneka, att den förtäring, hwarom profetiorna tala, redan börjat? Wi kunna taga ännu ett steg i denna riktning.

Romerska kyrkan egde fordom stora egendomar. Klosterren, som woro spridda öfwer hela Italien, begåfwades rikt med gods och egendomar, men så snart som konungariket Italien kommit till någon stadga, blefwo alla dessa kloster upplösta och deras egendomar indragna. Sedan påfwen blifwit assatt i sjelfwa Rom, widtog man mått och steg att äfwen indraga alla kloster inom staden och den 20 Okt. 1874 upplöstes de högtidligen. Det ser dertföre ut som om man härtill kunde hänföra uttrycket, att konungarne werkligen "uppsäta qwinnans kött."

Men jag hör några säga: "I religiösa ting gör dock påfwe makten stora framsteg, ty den omwänder nu så många till sina willfarelser." Jag wet att många blifwa katoliker i våra dagar och jag förjer ofta djupt deröfwer, men jag twiflar dock på att deras antal är så stort, som många tyckas frukta. Man har beräknat, att år 1801 funnos i England, Skottland och Irland 27 katoliker mot hwarje hundra protestanter, men år 1869 hade de förminskats ända ifrån 27 till 18 pr hundra på 68 år.

Men låtom oss draga en widare synkrets och återigen betrakta några fakta ur Europas historia. Wid kyrkorådet i Lateranen 1513, sedan man nedtystat eller bränt alla så kallade kättare, tilltalade härlden påfwen med de följande orden: "Hela kristenheten är nu bragt under erkännande af ett enda hufwud, hwilket är du." Man har äfwen beräknat, att det nu finnes mer än 95,000,000 protestanter i Europa och 67,000,000

000 menniskor tillhörande grekiska kyrkan, hvilka tillsammans utgöra 182,000,000, dessa alla förkasta påfwens makt och 157,000,000 deremot underkasta sig densamma. Om man opartiskt granskar alla dessa fakta, så kan man omöjligt förneka, att Rom redan börjat förtäras. Hvad annat är det än denna Guds dom som fräntagit det des riken, upplöst des konkordater, kullslagit påfwens werldsliga tron och beröfwat honom hans inkomster? Sedan 1513 hafwa 95,000,000 menniskor frigjorts i Europa från hans ok, hvad är det som åstadkommit allt detta, upprepar jag, om det icke är uppfyllelsen af profetian: "Herren skall dräpa (förtära henne) med Sin muns Anda" och sedan en gång "göra en ända med honom i Sin tillkommes uppenbarelse?"

Det finnes många lärdomar att draga häraf, om wi blott hade tid dertill. Jag kunde till exempel tillbringa de återstående minuterna med att framställa för eder den stora wigten af att hålla sig ifrån all beröring med Rom. Om Gud håller på att förtära henne, så bör Guds folk icke hafwa någonting med henne att göra hwarken i politiskt eller religiöst afseende, ty om de det hafwa, kunna de helt hastigt befinna sig indragna uti en hwirfwel hwaruti de måste förgås. Det war likwäl icke detta, hwarpå mina ord särskildt syftade. Jag skulle hellre wilja att mina åhörare toge hela detta ämne såsom en ny uppmuntran för vår tro. Många ibland ock äro alltför klenrogn, angående dessa stora sanningar. Det ser ibland ut, som om de

kunde anförtro sina egna själar frälsning åt Herren Jesus men icke hela Hans kyrkas välfärd eller Hans sannings slutliga framgång; de tyckas hafwa glömt språket: "Äro icke Dina ögon öppna öfwer sanningen?" De värdera sina biblar och skulle kanske vara färdiga att försvara dem ända in i döden, och dock sätta de icke tro till hälften af innehållet. De äro färdiga att gå till strids för sanningen, men de kunna icke som Jehosafat börja med sången "Lofwer Herren!" De vilja snarare sjunga en sorgesång och gå till striden fullt och fast wäntande sig nederlag. Detta är icke tro; detta är icke att lita på Herren Jesus. "Åh," svarar en, "man kan ej wäga att lita på regeringar," och en annan säger, "att han icke kan lita på biskopar." Men hwad har det med denna sak att göra? Ingen beder eder förtrösta hwarken på stat eller kyrka, ty Skriften säger: "Förliter eder icke på förstar." Jag beder eder endast förtrösta på Herren Jesus Kristus, som sitter på Guds höggra hand. Lita på Honom, så skall allt blifwa wäl, äfwen om allt annat swiker.

Tagen nu detta stora ämne till hjelp för eder tro. Se huru det wisar oss Honom och huru Han i Sin egen behagliga tid och på Sitt eget sätt utarbetar Sina ewiga rådslag och ändamål. Det war fullkomligt omöjligt för en blott människa att beräkna hwad för wändning tidens händelser skulle taga; men Han förutsåg dem alla; för mer än twåtusen år sedan förutsåde Han hwad Han ämnade göra. Sedan så många århundraden förslutit, samt mäktiga riken uppstått och

fallit, enligt Hans profetior, då alla upptänkliga ansträngningar förgäfwes blifwit gjorda för att nedtysta Guds Ord, och hwarje medel blifwit användt — politiskt inslytande, religiöst inslytande, presterlig makt och grymma förföljelser — för att förtrampa Guds sanning, se wi Herren Jesus, allt detta oaktadt, med mäktig hand uppsyllande Sitt ord, utförande Sitt ändamål, beredande en väg för Sin segrande kyrka. Är det wäl då rätta tiden att börja misstro Honom? Om wi äro så klenrogna nu, hwad skulle wi då hafwa warit, om wi lefwat före reformationen? Hwad skulle wi warit, då John Hus brändes och då Herrens eget folk war såsom de sjutusen gömde i Elie dagar? Om wi icke kunna lita på Herren nu, då wi hafwa erfarit att **"Hans rådslag äro trohet och sanning,"** hwad skulle wi då hafwa gjort, om wi lefwat innan profetiorna blefwo uppsyllda, om wi hade warit twungna att endast lita på Guds Ord, innan det blifwit bekräftadt af historien. Men nu, då wi hafwa denna stora bekräftelse och wi tydligt kunna se Hans mening i hwarje nutidens händelse, är det ej tid att af klenro och fruktan misstro Honom, som Gud gjort till sin kyrkas hufwud.

Och icke endast det, wi kunna nu i all wördnad börja hoppas, att det ej skall dröja länge, innan wi få se Honom i Hans härlighet och makt. Då lärjungarne woro ensamte ute på sjön Genesareth, war natten mörk och windarne motiga, men då Han kom till dem i sin egen behagliga tid, blef allt wäl för dem. Så kunna äfwen wi möta stormar, men allt skall blifwa

lugnt när Han kommer, och jag kan ej annat än hoppas, att Han skall komma snart. Det är hög tid att wi börja handla i öfwerensstämmelse med Hans egna ord: "Då detta beghinner ske, ser upp och lyfter eder hufvud upp; ty då nalkas eder förlofning!" Han säger icke "wänta tills det skett", utan "ser upp, så fort som det börjar ske." Dessa ting hafwa otwifwelaktigt redan en lång tid varit i framåtskridande, och det är således hög tid att börja se upp i tro och hopp, wänta på Kristus, längta efter Kristus och under tiden förtrösta på Kristus, så att wi, då Han kommer, skola blifwa funna renade i Hans blod, emottagna i Hans förbund, iklädda Hans rättfärdighet och med älskande hjertan afwaktande Hans tillkommelses uppenbarelse.

Turkiet.

III.

Euphrates.

Turkiska kejsaredömetts tillstånd är en af dagens stora frågor och upptager för det närvarande mera än något annat ämne tänkande mäns nppmärksamhet. Englands kapitalister beklaga just nu en förlust af icke mindre än 50,000,000 pund sterl., som blifwit dem ådragen genom Turkiets bankrutt. De som glädja sig åt egandet af religionsfrihet, följa med djupaste intresse den strid hvarigenom Herzegowinas befolkning försöker att befria sig från det muhamedanska okets förfärliga förtryck, och Europas politiska män äro alla sysselfatta med att uttänka hwad det skall blifwa af Turkiet. Denna tingens ställning har icke uppkommit i hast, den är icke följden af någon hastig olycka, som påfallit Turkiet och dragit werldens uppmärksamhet åt det hållet, utan den härrör snarare af det stadiga förfall inom detta rike, som gått framåt med oemotståndlig makt, i öfwer femtio år. Frankrike och England förenade sig i Krimkriget i att söka upprätthålla den turkiska makten, men det war förgäfwes. Denna

makt har förswagats allt sedan och nu, då penningekrisen kommit, ser det ut som om "den sjuke mannen," som man brukar kalla Turkiets, verkligen wore helt nära sin upplösning.

Jag är fullkomligt medweten om swårigheten af att predika öfwer ett ämne sådant som detta, och jag twiflar icke på, att många af mina åhörare, så wäl som jag sjelf, skulle föredraga någon del af Guds Ord, som mera direkt behandlar våra andliga erfarenheter. Men låtom oss komma ihåg, att "all strift af Gudi utgifwen är nyttig till lärdom, till straff, till bättring, till tuktan i rättfärdighet," och att wi desutom blifwit lofwade en särskild wälsignelse öfwer läsningen af Johanne's Appenbarelse, ty i des 1 kap. 3 vers läsa wi: "Salig är den, som läser och hörer denna profetias ord." Jag föreslår dertför till betraktande följande trenne frågor: 1) Har Turkiets närwarande tillstånd blifwit förutsagdt uti profetiorna? 2) Kunna wi derutaf taga någon lärdom angående vår andliga ställning? 3) Kastar det något ljus öfwer hoppet om Herrens snara återkomst?

På den första frågan "Har Turkiets närwarande tillstånd blifwit förutsagdt uti profetiorna?" twelar jag icke ett ögonblick att uttrycka min egen fasta öfvertygelse, att det blifwit förutsagdt på ett högst märkwärdigt sätt, och att des närwarande tillstånd ej är annat än uppfyllelsen af hwad Gud förutsade för 1800 år sedan.

Det är omöjligt att i ett kort föredrag uppgifwa

alla skäl för detta påstående, och jag nämner således endast de viktigaste. Vi kunna få en tämligen god uppfattning om vårt ämne, ifall vi se efter hvad som menas med floden Euphrates, deß öfverswämning och deß upptorkande, sådant det omtalas i Uppb. 16 kap. 12 vers. "Och den sjette ängelen gjöt ut sin skål på den stora elswen Euphrates, och deß watten uttorkades."

I. Med Euphrates få vi icke förstå den werkliga floden, ty hela Uppenbarelsebooken är symbolisk. Floden står således som symbol för någonting, och det är just detta som gör detta ämne så swårt, ty symboler likna hieroglyfer deruti, att de äro särdeles lätta att misförstå. Frågan är således: "Swilken är den makt hwaraf floden Euphrates i denna vers står såsom symbol? Naturligtwis kunna wi ej beswara en dylik fråga med samma wisshet som wi kunna tala om andra ämnen i den Heliga Skrift, allt hwad jag kan göra är att uttrycka min egen fasta öfvertygelse, att med Euphrates menas ottomaniska eller turkiska riket. Här för gifwer jag twenne skäl:

1) Det är det enda stora folk som nu finnes qwar i werlden, som haft sin uppkomst på stränderna af floden Euphrates. Det war i landet öster om denna flod det turkiska folket ursprungligen kom, mest från Turkestan, wärte till en fruktanswärd makt, och derifrån lössläpptes de turkiska skarorna emot den romersta kristenheten. Vi måste komma wäl ihåg, att turken, eller snarare ottomanen, icke tillhör Turckik.

Fransmännen äro infödingar i Frankrike och italiennarne i Italien, men turkarna äro icke infödingar i Turkiet, utan eröfrare från Asien. De besitta landet såsom eröfrare; deras hufvudkwarter är nu i Turkiet wid Bosphorens stränder, men deras hemland war på Euphrates högsta strand.

2) Det finnes twenne serier af profetior i Uppenbarelsebooken, den ena serien gifwen under bilden af sju trumpeter, den andra under bilden af sju skålar, och de tyckas wara förenade med hwarandra på ett ganska märktvärdigt sätt i anseende till ämnet för dessa profetior. Man ser sammanhanget dem emellan helt tydligt, om man jemför berättelsen om trumpeterna i åttonde och nionde kapitlet med berättelsen om skålarne i det sextonde. Då den förste trumpeten ljöd, utgick plågan öfwer jorden (Uppb. 8: 7), och öfwer jorden utgöts äfwen den första skålen (Uppb. 16: 2).

Då den andra trumpeten ljöd, utgick plågan öfwer hafwet (Uppb. 8: 8). Den andra skålen utgöts äfwen öfwer hafwet (Uppb. 16: 3).

Då den tredje trumpeten ljöd, utgick plågan öfwer älfwar och wattufällor (Uppb. 8: 10) och den tredje ängelen utgöt äfwen sin skål öfwer älfwar och wattufällor (Uppb. 16: 4).

Då den fjärde trumpeten ljöd, utgick plågan öfwer solen (Uppb. 8: 12), och den fjärde ängelen utgöt sin skål öfwer solen (Uppb. 16: 8).

Då den femte trumpeten ljöd, utgick plågan öfwer alla de menniskor, som icke hade Guds tecken på

fina anleten (Uppb 9 : 4), och den femte stålen utgöts på wilddjurets stol.

Öfwerensstämmelsen är i den femte straffdomen icke så tydlig som i de fyra föregående, men om wi kunna komma ihåg profetian att alla de stola tillbedja wilddjuret, hwars namn icke äro beskrifna i liffens bok, så se wi ju huru meningen dock är densamma. Då slutligen den sjetta trumpetens ljud, löstes en mäktig här från älfwen Guphrates (Uppb. 9 : 14), och då den sista stålen utgöts, föll den öfwer Guphrates, och Guphrates uttorkades (Uppb. 16 : 12). Säkerligen kunna wi härutaf draga den slutsatsen, att profetian i sextonde kapitlet syster på samma stora makt, som omtalas i det nionde, och som jag tror att det redan blifwit bewisadt, att profetian som föregicks af trumpetljudet förutsäger kristenhetens öfwerwänning af ottomännernas härskaror, så är jag äfwen så fullt öfvertygad om, att denna makts förfall förutsäges i den sjetta stålens profetia.

II. Öfwerwänningen. Denna nämnes icke särskilt uti någon af de bibelställen wi hafwa betraktat, men enär bilden af en öfwerwänning på andra ställen i den Heliga Skrift användes, för att beteckna ett eröfrande folks framfart, kunna wi anse det tillåtet att äfwen i detta fall begagna denna bild. Om wi uppslå Jeremia's 45 : 7, 8, se wi att en egyptisk inkräkning der är beskrifwen genom en liknande naturföreteelse. Den jemföres nämligen med Nilflodens öfwer-

swämning. På samma sätt i Esaias 8: 7, 8, der Palestinas inkräkning af assyrierna förutsäges under bilden af en öfverswämning.

Låt om oß nu ett ögonblick erinra oß följderne af de senaste öfverswämningarne i vårt eget land (England). Hvad hände, då Trent flödade öfver sina stränder? Wattnet spridde sig widt och bredt åt alla håll och till slut såg man en enda stor sjö, der man förut sett byggnader och fält. På samma sätt hände det, då Euphrates flödade öfver, d. w. s. då turkarne inkräktade Europa. Det talrika folket rusade fram åt alla sidor. I öster uppnådde de snart Kinas gräns, i wester intogo de Palestina, och alla korsfararnes ansträngningar att hejda dem woro förgäfwes. Deres ter delade de sig uti tvenne hufwudgrenar. I söder gingo de öfver till Afrika och spridde sig öfver hela norra delen af denna stora werldsdel, norr utbreddes de sig steg för steg öfver Mindre Asien, gingo öfver Bosphoren, eröfrade Grekland och trängde allt längre och längre in uti Europa, tills de uppnådde Adriatiska hafwets strand. Då de nått höjden af sin makt, war således hela södöstra Europa, större delen af norra Afrika och hela westra Asien betäckt af denna turkiska öfverswämning. Deras wälde sträckte sig från Adriatiska hafwets strand i wester till Kinas gräns i öster, och i Afrika nästan från Atlanten till Suez. Följaktligen hafwa wi ifrån barndomen blifwit inlärda att tala om europeiska Turkiet, asiatiska Turkiet och afrikanska Turkiet.

III. Låtom öf nu tala litet om flodens uttorkande, såsom det förutsåges i profetian. Tänk ännu en gång på bilden af floden, och tänk efter hwad följden skulle blifwa, om watten droge sig tillbaka ned i flodbädden. Öfverswämningen skulle så småningom sjunka och det ena fältet efter det andra lemnas fritt. Om denna uttydning af profetian är rätt, finge wi således se turkiska makten så småningom förminskas och de olika nationer som den besegrat, kasta af sig öket. Detta är äfwen förhållandet, ty allt sedan 1820 har just detta astagande pågått. Det finnes en märkwardig profetia i Daniels bok, hwilken enligt mångas åsigt hänfytar just på Ottomaniska riket och i anledning af hwilken flere af våra bästa tolkare af profetiorna bestämde detta år (1820), såsom den tidpunkt då man skulle märka ett astagande i detta rikets makt. Ända till wåren 1820 gick allt wäl, men då begynte watten hastigt sjunka. Just det året började grekiska frihetskriget. Wågorna sjönko undan och 1827 lemnade de Grekland fullkomligt fritt. Samma år frigjordes äfwen Maldan, Wallachiet och territoriet norr om Donau från det tryckande öket, och troligtwis blir detta äfwen snart förhållandet med Herzegowina, Bosnien och Bulgarien. Med ett ord — hela turkiska riket är i ett sådant tillstånd, att om endast Europas statsmän kunde komma öfwerens om, hwem som skulle få besätta Konstantinopel, så skulle troligtwis hela Ottomaniska makten blifwa fördrifwen ur Europa inom ett år.

Swad Afrika angår, har den öfvervämmande floden redan lemnat denna werldsdel. Marrocco är en oberoende stat. Algeriet hafwa fransmännen tagit i besittning, och i öster har Egypten låtit förkunna sitt oberoende och är verklig, med undantag af en årlig skatt till Turkiet, fullkomligt fritt och sjelfständigt. I flere år pågick förberedelserna härtill, tills slutligen år 1866 Paschan antog titeln "Khedive," hwilket betyder konung, hwarigenom han gör anspråk på att wara en oberoende monark. Den enda besittning i Afrika, som ännu eges af Turkiet, är den lilla provinsen Tripoli med mindre än 1,000,000 inwånare. Turkiet i Afrika har nästan upphört att finnas till; Turkiet i Europa kommer troligtwis att fortfara något längre, men det är ganska nära sitt slut. Swad Turkiet i Asien angår, så har det redan längesedan upphört att utöfwa wälde öster om floden Euphrates, och jag tror fullt och fast, att öfvervämmningen i wester om densamma äfwen så småningom skall sjunka och lemna Palestina fritt från muhamedanernas wälde. Det skall då ännu en gång blifwa ett land af mjölk och honung samt öfverlemnas till sina rätte egare "Abrahams barn."

Sådana äro de hufwudsakligaste punkterna i afseende på ottomaniska rikets aftagande i makt, och jag har blott en sak till att säga derom. Deß förswagande har icke förorsakats af motgång och nederlag, utan genom inre förfall. De europeiska makterna hafwa icke anfällt turkarne, utan i stället ofta gjort hwad de

kunnat för att hjälpa dem, såsom t. ex. under Krimkriget; men oaktadt allt hwad England och Frankrike då försökte göra, faller turkiska makten i stycken af sig sjelf. "Den sjuke mannen" är döende, och läkarena kunna icke hålla honom wid lif. Hela nationens kraft tyckes wara borta, deß skattkammare är uttömd, deß köpmän ruinerade, och deß befolkning så mycket förminskad, att det nu ej återstår mer än 2,000,000 turkar eller ottomanier i Europa. Med andra ord: Euphrates håller på att torka ut.

Jag kan fullkomligt förstå deras sinnesstämning som erfarit en wiß känsla af misbräkning öfwer att de i dag fått höra så mycket om Turkiet, istället för någon annan del af Guds Ord, handlande om frälsningsläran. Jag skulle kanske sjelf föredragit att talat öfwer detta ämne, men walde istället detta af flere stäl.

1) Emedan som jag redan sagt, "all **Strift af Gudi utgifwen är nyttig till lärdom, till straff, till bättring, till tuktan i rättfärdigheten.**" Således bör ingen del af Guds Ord, ware sig profetisk eller historisk, åsidosättas af dem, som werkligen fara efter sanningen. Om wi wilja weta allt hwad Gud tänker göra med menniskoslägtet, måste wi wäl begrunda hela den bok, som Gud har gifwit oss.

2) Deßutom måste wi komma ihåg, att hela vår tro beror på Skriftens ord. Allt hwad wi weta om Herren Jesus, om Hans Öfwersteprestadöme, Hans försonande blod, Hans fria frälsning, om gåfwan af

den Helige Ande, om den nya födelsen och om Herrens tillkommelse, allt vårt hopp för framtiden — all vår frid för det närvarande, beror endast och allenast på Guds Ord. Deruti finna vi allt — utan det hafwa vi ingenting. Då vi således se en af Skriftens profetior fullbordas i våra dagar, då vi kunna se det på våra kartor och läsa derom i våra tidningar, så böra vi icke gå det förbi med litgiltighet, utan emottaga det med tacksamhet såsom en wälsignad bekräftelse på vår kristna bibeltro i dessa otrons dagar. Låt dem som hysa det ringaste twiswel angående skriftens ursprung betrakta dessa fakta. För två tusen fyra hundra år sedan fanns en profet, profeten Daniel, wid floden Ulai, och han förutsåg i en syn uppkomsten och tillväxten af en stor makt och sade öf afwen, **huru länge** det war troligt, att den skulle fortfara. Sexhundra år efter honom uppstod en annan profet, hwilken gifwer öf en lika noggrann beskrifning af samma makt, d ß framgång och förfall. Man har flitigt studerat dessa twenne profetior, och genom att jemföra skriftställen med hwarandra har man länge sedan dragit den slutsatsen, att ottomaniska rikets makt skulle börja aftaga i detta århundrade. Nu se vi tydligt huru aftagandet fortgår. Just då bibeltolkarne sade att det skulle börja, började det, och just så som profeten beskref att det skulle ske, skedde det. Profeterna sjelfwa kunde ingenting hafwa wetat derom, då de profeterade, ty turkiska kejsaredömet började icke förr än många århundraden efter, sedan de förutsagt deß fall. Men

Gud wiste allt, och tusen år woro för Honom såsom en dag. "Desja profetior kunna således icke hafwa uppkommit genom mensfliga beräkningar, utan "de heliga Guds män hafwa talat rörda af den Helige Ande." Hvad werkan bör nu allt detta åstadkomma hos oss? Borde icke dessa fakta stärka tron och befästa oss i en enkel, barnslig, oinstränkt förtröstan på den lefwande Gudens Ord? Hvem utom Gud sjelf kunde hafwa uppenbarat för Daniel eller Johannes otomaniska wäldets uppkomst och förfall? Det är således Guds eget Ord, hwarmed wi hafwa att göra då wi studera Skriften. Deruti kunna wi ofta finna ämnen omöjliga för menniskoförståndet att beräkna eller förstå, men Guds sannfärdighet beror icke på vår förmåga att uppfatta. Det tillkommer oss att antingen wi förstå det eller ej, emottaga det så som Gud gifwit oss det, och som fortsynta warelser erkänna Hans wilja, emottaga det i våra hjertan och säga: "Jag tror att det skall ske mig efter Dina ord, min Gud!"

IV.

Grodorna.

Då jag började tala i detta ämne sade jag att wi skulle framställa trenne frågor till betraktande: 1) Har Turkiets närwarande tillstånd blifwit förutsagdt i profetiorna? 2) Kunna wi af des tillstånd draga någon lärdom angående vårt andliga tillstånd? 3) Kastar det något ljus öfwer det wälsignade hoppet mo

Herrens Jesu återkomst? Den första af dessa frågor togo wi sist i betraktande och wi sågo tydligt, att wi under bilden af floden Euphrate's uttorkande, hafwa en högst märkwardig profetia angående turkiska wäldet. I dag gå wi vidare och upptaga den andra frågan: "på hwad sätt inwerkjar detta på vår andliga ställning?" Jag kan mycket wäl förstå att många af eder utan twiswel tro att dessa twänne saker omöjligt kunna hafwa något med hwarandra att göra, ty Turkiets öde tyckes icke hafwa något sammanhang med vårt eget andliga lif. Wi kunna wäl säga: "Hwad hafwa wi att beställa med turkarne och turkarne med oss?" Många af eder blifwa troligtwis förwånade då jag swarar, att, ehuru ingen kan förklara sammanhanget dem imellan, tror jag dock att det är ganska stort, och att den nyare kristenhetens andliga lif står på ett högst märkwardigt sätt i förbindelse med Turkiet.

För att förstå detta måste wi komma ihåg att den stora profetian i Appenbarelseboken är indelad i perioder. Hwarje sigill, hwarje trumpet och hwarje skål föreställer en period. Således förutsäges en särskild del af historien under bilden af den sjetta skålen och wi kunna wänta att alla de händelser som förutsägas under densamma skola få sin uppfyllelse på samma gång i historien. Antingen wi kunna se sammanhanget eller ej, så äro dock händelserna i hwarje period förknäade med afseende till tiden och om wi få se en af dem fullbordas, kunna wi äfwen wänta att snart se de andra blifwa uppfyllda. I den period wi just nu tala

om, finnes twenne händelser synbarligen fullkomligt åtskiljda men som dock utan twifwel bero af hwarandra; jag menar uttorkandet af floden Euphrates och framträbandet af wissa högst farliga andar, hwilka begifwa sig ut öfwer hela jorden, för att församla menniskorna till strids, "på den stora allswåldige Guds dag." I fall det således är ett bestämdt faktum; hwilket jag fullt och fast tror det är, att Euphrates nu hastigt upptorkar, så följer deraf, att dessa orena andar snart om icke genast skola framträda. Dessa twenne företeelser inträffa enligt profetian under samma period och om wi se den ena höra wi wara på wår wakt emot den andra. Wi kunna häraf draga den slutatsen, att då Euphrates upptorkar kommer en tid af stor andlig willfarelse att inträffa. Detta blir således wårt ämne för i dag och wi skola med Guds hjelp först betrakta faran och derefter skyddsmedlet. Mätte Gud gifwa oss nåd att wi en gång måtte räknas till dem hwilka, såsom de få i Sardis, icke besmitta sina kläder och som en gång skola få wandra, klädda i sida, hwita kläder med Herren Jesus.

I. Faran.

Denna beskrifwes i Uppb. 16 kap. 13, 14 v. "Och jag såg utur drakens mun och utur wilddjurets mun och utur den falske profetens mun utgå tre orena andar såsom paddor, och det är djefwulens andar, som tecken göra och utgå till konungarne på hela jorden att församla dem till strids på den stora allswåldiga Guds dag."

Alla tolkare af profetian weta wäl huru mycket som blifwit skrifwet för att förklara dessa twenne verser och hwilka olika meningar man haft angående dessa andar. Jag ämnar icke ingifwa mig på detta widsträckt fält utan skall blott fästa mina åhörare's uppmärksamhet på trenne punkter.

1) Det försåtliga i faran.

Dessa verser tala icke om trenne riken, eller trenne kyrkor eller trenne stora sällskaper eller föreningar af något slag, utan om trenne andar. En ande är ett hemlighetsfullt och osynligt wäsende. Deß närvaro märkes icke, deß röst höres icke, deß widrörande kännes icke. Den kommer och går men efterlemnar inga fotspår. Jag tror derför att det är ett stort misstag att söka förklara denna profetia med olika systemer, som äro synliga för ögat, och wi böra wara wäl på vår wakt, så att wi icke derigenom glömma att akta oss för den verkliga faran. Så t. ex. kunna wi kanske wara fullkomligt fria från alla falska läror och lesa i fullkomlig säkerhet för hwarje känd form af ondt, såsom t. ex. rationalism, ritualism, eller katolicism och dock kunna kanske alla dessa trenne andar omärkligt utandas sitt gift öfwer våra själar. Det är denna försåtlighet som särskilt gör dem så farliga.

2) Deß mångsidighet.

Det finnes icke en ande utan trenne, som arbeta tillsammans. Wi se således att wid samma tid som Euphrates upptorkar måste wi wara beredda på att wänta en försåtlig, förförisk kraft af olika form och

art. Om endast en ande finnes nämnd kunde vi hoppas att sagan skulle förekomma endast i en skepnad, men som trenne arbeta tillsammans, böra wi wara på vår wakt emot alla möjliga slag. Wi få icke endast tänka oß trenne tydliga slag af willfarelse utan de komma troligtwis att förena sig på hwarje upptänkligt sätt. En kan verka på en menniska, två på en annan och alla tre på en tredje och således frambringa de märkwardigaste och mest olifartade resultatet. Låt om oß t. ex. antaga att den första är rationalism, den andra werldslig andlighet och den tredje katolicism. Kom ihåg, att jag icke påstår att de äro så, utan endast antager det. Hos många menniskor finner man öppen ateism, hos andra ett sinne så upptaget af werlden att det icke ens besvärar sig med fritänkeriet, och hos andra åter ren och oblandad katolicism. Men defutom finner man alla möjliga föreningar af dessa trenne slag. Sceptiska åsigter kunna hysas på samma gång som katolska och med de senare förenar man ganska ofta ett werldsligt lif. Sålunda kan en person wara på sin wakt emot en af dessa andar och dock så småningom insnärjas af de andra två.

3) Resultatet af dessa andars arbete.

Wi läsa i 14:de versen: "Och de äro djefwulens andar, som utgå till konungarne på hela jorden at församla dem till strids på den stora allswäldig: Guds dag."

Deras färskilda arbete tydes wara att församla konungarne till strids och då wi studera denna profetia

är det omöjligt att glömma de politiska svårigheter som redan uppstått med anledning af Turkiets förfall. Men wi måste icke inkränka denna profetia endast till konungar, ty warningen i 15:de versen är tydligen för alla. Konungar äro icke de enda som behöfwa waka och förwara sina kläder. Dessa andar omtalas sålunda såsom de der uppegga folken till strid. Då de framgått skola sanning och willfarelse göra hwarandra motstånd. Herren Jesus Kristus sammankallar sina anhängare och satan sina. De som äro Lammets skola samlas under desß baner och de som stå under de orene andarnes inslytelse, skola öppet göra dem motstånd. Denna tids kännetecken skola icke vara likgiltighet och lättja utan nit, iswer och strid. Ingen som med uppmärksamhet följt människans framåtskridande under vårt århundrades senare del kan hafwa undgått att märka, att just detta har varit fallet. Det är utom allt twifwel att under det Turkiet så småningom mer och mer förfallit, det onda och goda inom kristenheten så småningom waknat upp till starkare lif. Många af oss äro i stånd till att bedöma hwilken stor förändring egt rum i vår egen lifstid.

Jag sjelf ser en ofantlig stilkad imellan sakernas tillstånd då jag för fyratio år sedan blef prest och tillståndet nu. Då war tidens grunddrag ett likgiltigt stillastående, nu är det strid. Då måste Herrens tjernare kämpa emot den kalla, döda likgiltigheten, nu deremot, då willfarelse af alla slag är i full werksamhet, måste de alltid wara wäpnade till försvar emot

alla slags anfall. Då önskade de oomvända endast att få blifwa lemnade i fred i den djupa sömn som fallit öfwer deras själar, men nu äro de alla wakna och ropet "till wapen, till wapen" höres. Många äro, tyvärr, på orätta sidan. Allt för många hafwa kommit under dessa förförfiska andars inslytande — men antingen de äro på rätta eller orätta sidan, så äro de dock fullkomligt wakna. Alla äro uppe och skynda till sina poster. Tiden för sömn är förbi, trumpeterna har ljudit till strids, lederna bildas, striden börjas och den stund är kommen då de som tillhöra Frälsaren måste wara beredda att bekänna Honom med heligt mod.

II. Då wi nu betraktat sjelfwa faran och dess art inse wi lätt den stora wigten af warningen i följande versen: **"Salig är den som wakar och förwarar sina kläder att han icke går naken och de få se hans skam."** Wi hafwa sett huru Turkiets förfall bör wara ett tecken från Gud för att uppmåna hela kristenheten till fördubblad waksamhet. Wi kunna icke se de tre oreanda andarne gå ut, men wi kunna lätt se Turkiets tillstånd och det är Guds synliga tecken till att de osynliga andarne börjat sitt arbete. Om en tid någonsin fordrat särskild waksamhet så är det vår. Om det någonsin funnits en tid då ungdomen mer än wanligt behöfwer ledas och warnas, så är det denna. Och lägg märke till att warningen gifwes åt dem som hafwa kläder — den gifwes icke åt hedningar eller åt werldens barn, utan åt sådana som ega, om jag så må säga, något

slag af andlig beklädnad. Jag har icke tid att utlåta mig öfwer hwaruti denna klädnad kan bestå. Den kan vara dopdrägten som påtogs då de döptes till Guds barn i Kristo Jesu; det kan vara deras kristliga bekännelses klädnad, den som de nyttja i det dagliga lifwet, eller ock kan det vara den släckfria klädningen, som blifwit twagen hwit i Lammets blod, o. s. w. bröllopsdrägten, vår Herres Jesu Kristi fullkomliga rättfärdighet. I hwad mening wi än förstå detta uttryck, så blir dock denna högtidliga, uttryckliga warning från Gud till oss alla, unga och gamla, alltid den samma, nämligen att wi böra waka och förwara våra kläder, på det att wi icke skola blifwa nödsakade att wandra nakna och låta dem se vår skam. Wi se att Euphrates torkar upp och weta således att de onda andarne äro framme. Wi weta att det finnes försåtliga, dödliga inslytelser rundt omkring oss af olika slag, hvars ändamål och syfte det är att draga oss bort ifrån vår Frälsare, frantaga våra själar deras rättfärdighets klädnad och föra oss öfwer på fiendens sida. Wi kunna vara i okunnighet om deras närvaro, och det är ganska troligt, att wi fortfarande komma att vara det, ty wi förmå ej se dem. Wi blifwa kanske aldrig försträcka öfwer deras ingifwelser, ty ehuru de äro onda andar, kunna de utan twifwel kläda sina frestande ord i sanna och sköna former. Men antingen wi upptäcka dem eller ej, kunna wi dock vara förwissade om att de börjat sitt arbete och att icke de försumma sina tillfällen. De röra sig midt ibland oss; de nalkas

oß i hemlighet, störa oß i bönen, ingifwa oß twifwel, förswaga tron, förgifta tankarne, förminsta kärleken och utöfwa hela sitt inslytande för att stilja oß från Kristus. Tänk ett ögonblick efter hwad följden skulle blifwa om de lyckas! Jugenting mindre än att wi blifwa andligen nakna och beröfwade allt himmelskt godt tills de så glädjas åt vår skam! Det är icke fullkomligt tydligt hwilka som menas med "de" som skola se vår skam. Det kan wara werlden i allmänhet eller just dessa samma andar, som gjort oß denna skada och som en gång med djefwulka hänleenden skola betrakta dem som de förderfwat. Men hwem som än härmed menas betyder ej mycket — att stå andligen naken inför Guds ögon, det är nog — det förfärliga i denna tanke öfvergår allt annat. Låtom oß irinra oß huru Paulus talar härom uti 2 Kor. 5: 3: "om wi klädde (d. w. s. öfverklädda med vår uppståndelses nya lekamen) äro och icke nakna finnas." Men tänk deremot: Uppståndne men icke klädde! Leswande med alla sinnen i behåll och egande fullt medwetande, men med den fattiga själen naken och utan ursäkt utan försoning utan Trälsfare och utan allt hopp om förlåtelse i all ewighet. Tanken är alldeles förfärlig! O, måtte Gud i Sin barmhertighet gifwa att ingen af oß och ingen af dem wi älska skola blifwa funna nakna på den dagen! Men ad, hwilken obestrißlig glädje är det icke för ett Guds barn att weta, att huru swagt, huru o-wärdigt, huru oförmöget att motstå de onda andarnes inslytande det än är, det ändock alltid kan få förltai

sig på Frälsarens löfte: **"De stola icke förgås ewin-
nerligen, ingen skall heller rycka dem utur min hand."**
Han kan bewara oss och wi kunna vara öfvertygade
om att Han will göra det. Låtom oss då gifwa oss
helt åt Honom så att wi behålla och bewarade genom
Honom och ifklädda Hans rättfärdighet aldrig måtte
blifwa funna nakna utan i stället en gång blifwa stäl-
da **"för Hans ansigte ostraffliga och med fröjd,"** ifklä-
da **"det skinnande och hwhita silke som är helgonens
rättfärdighet."**

---

v.

Tillkommelsen.

Jag hoppas att ibland oss finnas många som äro
ifstånd att säga ur djupet af sina hjertan: **"Jag wän-
tar efter Herren min själ wäntar."** Herrans ankomst
är det wälsignade hopp hwaråt deras hjertan fröjdu sig
och de kunna derföre uttala ett innerligt amen till
skriftens sista bön **"kom Herre Jesu."** Jag är öfwer-
tygad att alla de som så wänta efter Herrens Jesu å-
terkomst, måste känna stort intresse för det sista af de
trenne ämnen som blifwit framställda till betraktande
med anledning af Turkiets förfall, såsom det förutsä-
ges under bilden af floden Euphrates upptorkande.
Wi hafwa redan sett huru det förfall, som just nu
sysfelsätter Europas statsmän, blifwit förutsagt för
mer än aderton hundra år, i ofwannämnde symboli-
ska profetia. Sift funno wi äfwen huru Turkiets inre

förfall är en warning för oss alla, att vara på vår wakt emot dessa sista dagars förföriska andar, och nu återstår det oss att undersöka, huruvida det finnes något sammanhang mellan detta förfall och Herrens Jesu härliga uppenbarelse, eller med andra ord, om wi icke kunna lifna Turkiets närwarande tillstånd wid ropet, som uppväckte de tio jungfrurna: "Brudgummen kommer!" Huruwä skola wi särskilt betrakta twenne frågor:

Hwad ljus sprider Turkiets förfall öfwer Herrens snara återkomst?

Om denna återkomst bebådas huru skola wi då förstå Hans ord, "att Han skall komma som en tjuf om natten."

Wätte Gud som sjelf gifwit oss Sitt profetiska ord, hjälpa oss i vårt begrundande af detsamma!

I. **Hwad ljus kastar då Turkiets förfall öfwer Herrens snara återkomst? Är Turkiets förfall af någon wigt med afseende till detta, de sanna kristnas hopp; kunna wi verkligan anse det som ett tecken från Gud, att den tid nu är inne, då wi få börja, att på allwar wänta Frälsaren?**

För att kunna beswara denna fråga måste wi undersöka:

1) Denna profetias förhållande till hela bibeln och dess öfriga del af Uppb. Profetiorna i denna underbara bok äro nämligen ordnade efter en wis plan. Några kapitel finnas wisserligen, hwilkas platser äro swåra att med säkerhet bestämman, men det är lätt att

urstilja ordningen i det stora hela. Det första man har att märka wid denna boks studium är deß indelning i trenne stora serier af profetiska perioder: De sju insegeln, de sju trumpeterna och de sju skålarne; dessa trenne serier synas följa efter hwarandra på ett högst anmärkningsvärdt sätt. Först se wi inseglen brytas, och då det sjette är öppnadt och det sjunde just skall öppnas, uppstår en allmän wäntan och tystnad i himmelen; då det sjunde inseglet slutligen öppnas finna wi deruti början till en ny serie, istället för slutet, som man wäntat sig. De sju trumpeterna äro liksom inlagda i det sjunde inseglet, så att då det öppnas framträda de trumpetande englarne den ena efter den andra. Slutligen ljuder den sjunde trumpet, och återigen förekommer det, som om man kommit till slutet; men i likhet med det sjunde inseglet finnes äfwen den sjunde trumpet i sig innesluta början till en tredje serie. Den innehåller nämligen de sju skålarne, och då den sjunde trumpet ljuder, utgjutas de öfwer en syndig werld. Sålunda innehåller det sjunde inseglet alla de sju trumpeterna, och den sjunde trumpetten alla de sju skålarne, och i så fall se wi, att den sjette skålen måste vara helt nära slutet. Fem af skålarne hafwa, som man allmänt antager, redan blifwit utgjutna; wi lesa nu under den sjette och ingenting mer än den sjunde återstår öf.

Lätom öf för tydlighets skull återigen genomgå detta under den enkla bilden af en jernvägslinie. Antag att utefter densamma finnas sju stationer, af hwil-

ka den sista är sammanknypningspunkt för flere andra banor. Den resande wiler här af på en ny linie med sju nya stationer, och då han uppnått den sista af dessa, byter han ännu en gång om tåg. Nu återstår honom endast sju stationer och han har uppnått sitt hem. Hvad skulle man säga om honom, då han för andra gången verkställt ombytet och uppnått den sjette stationen på den sista linien? Skulle man icke säga att han war nära sin resas mål och att han snart skulle wara framme? Jag tror att just detta är den ställning Guds kyrka nu innehar. I våra dagar lefwa vi under den sjette skålen. Den sjette skålens stora politiska händelse är Turkiets förfall och detta se wi ju fullbordas så att ingen kan twisla derpå. Det bekräftas af hwarje tidning och det har påtvingat sig uppmärksamhet i vårt land medelst den fattigdom, som kommit mången familj här till del genom Turkiets bankrutt. Om allt detta verkligen blifwit förutsagdt under bilden af Euphrates upptorkande, så följer deraf, att wi nu lefwa under den sjette skålen och att den sjunde skålen är det enda som återstår.

Låtom oß nu tänka på den sjunde skålens innehåll. Det sjunde inseglet innehöll en serie af sju trumpeter och den sjunde trumpeteten en annan serie af sju skålar. Finna wi då icke några ytterligare serier i den sjunde skålen?

Denna fråga är ganska naturlig, men wi kunna trygt beswara den nekande. Twertom finna wi, att allting tyder på ändens tid. Då den sjunde engelen

utgöt sin skål, hördes en stor röst ifrån stolen som sade: **"Det är gjordt."** Dessa ord förekomma ju icke någon såsom början till något nytt, utan lära oss snarare att wända vår uppmärksamhet på slutuppträderna i denna stora profetia. I berättelsen om den sjunde skålen se wi vidare fyra ting uppenbarade för Johannes: Babels fall, (16, 17 verser till slutet af 18 kapitlet). Dammets bröllopsmåltid (19: 1—9). Guds Sons slutliga seger (19: 11, 12), och sist af allt, det tusenåriga rikets början (20 kapitlet). Det är således ganska klart, att denna skål visar oss slutet, ty då den blifwer utgjuten, skola wi ej mera behöfwa så ifrigt sjsjelsätta oss med att jemföra historia och politik med profetian. Alla tankar skola då blifwa upptagna af den utsägliga wälsignelsen, hwaraf de skola njuta, som få del i Dammets bröllopsmåltid.

Det är således fullkomligt säkert, att den sjunde skålen är den sista af serierna och att det är under densamma som wi få wänta Herrens Jesu seger öfwer alla fiender. Den slutsats wi böra draga häraf är äfwen mycket tydlig — nämligen, att det nu är hög tid att wakna upp ur all andlig sömnaktighet, ty som den sjette skålens tid redan är börjad, kunna wi snart få se Kristus Sjelf i skyn. Euphrates har verkligen börjat att upptorka, och hwad wi kunna säga är, att wi tyckas hafwa uppnått den tid, som Daniel kallar "ändens tid" och att wi redan börja se morgonrodnadens första strimmor.

3) Denna slutsats bekräftas af Herrens Jesu eg-

na ord. Jag behöfwer icke stanna för att bewisa att de ord jag ämnar anföra verkliga uttalas af Honom, utan will istället söka fästa eder uppmärksamhet wid sjelfwa dessa ord. Hwad säger Han då den sjetta skålen utgjutes, då Euphrates upptorkar och de tre orean andarne gå ut för att förföra kristenheten? Hwad är det för en warning Han Sjelf gifwer Sin kyrka med anledning af Sin ankomst? Hwilken lärdom är det Han will att wi skola draga af dessa stora händelser? Till hwad skola de tjena och som tecken? Lär Han och icke att wänta på Honom? Säger Han icke: "Si jag kommer som tjuftwen kommer" (16: 15)? Kallar han och icke härigenom till fördubblad waksamhet och lär Han och icke, att wi icke blott böra waka för att motstå onda inslytelser, utan äfwen waka för att förbida Hans ankomst. Om wi således tro att den sjetta skålen verkliga nu håller på att uppfyllas, så bör hwarje nytt tecken till Turkiets förfall, hwarje turkarnes förlust af land, hwarje uppror mot deras wälde och hwarje bewis att deras finanser äro fullkomligt och hopplöst intrasblade, motswara trumpetstötar i hela kristenhetens öron, förkunnande med en tydlighet hwarje på ingen kan misstaga sig: "Waker derföre, ty I weten icke hwarken dag eller stund då menniskones Son kommer!"

II. Men om detta verkliga är sant, måste wi mycket omsorgsfullt betrakta vår andra fråga. I fall wi redan nu fått en så tydlig warning angående vår Frälsares snara återkomst, huru kan det då blifwa sant

att Han skall komma owäntad och som en tjuf? Han Sjelf lär oss med stor tydlighet hwad Han menar härmed. Så som tjuften kommer utan att först säga till om sin ankomst, så skall Han återwända, utan att först uppväcka dem som sofwä. Tjuften hwarcken knackar på dörren eller ringer på ringlockan, utan han smyger sig tyft in. Han väcker icke dem som sofwä och hans affigt är att komma in obemärkt. På samma sätt lär Herren Jesus oss, att Han icke kommer att skrämra upp hela den obekymrade werlden. Ingen-ting skall hindra densamma från att äta, dricka och wara glad, ända till sjelfwa slutet. Werldsbornen skola finna Honom i huset långt innan de haft en aning om Hans annalkande. Att detta är ordens mening är tydligt. "Waker fördensfull, ty I weten icke hwad stund eder Herre warder kommande. Men det skolen I weta, att wisste husbonden hwad stund tjuften skulle komma, förwisso wakade han och låte icke uppbryta sitt hus. Derföre warer I också redo, ty den stund I icke menen warder menniskones Son kommande" (Matth. 24: 42—44).

Men, inwänder någon, huru öfwerensstämmar detta med hwad som redan blifwit sagdt, eller att vår Frälsares återkomst skall följa snart efter Euphrates upptorkande? Om det finnes trenne profetiska serier i Uppenbarelsebooken och om wi redan uppnått näst den sista afdelningen i den sista serien, huru kunna wi då säga, att Herrens dag skall komma öfwer oss som en tjuf? Herren har ju Sjelf gifwit oss en fullkomlig och

fullständig förberedelse på Sin ankomst i denna profetia.

Till swar härpå måste jag först framhålla den tydligt framstående skilnad som i bibeln göres mellan den otrogna werlden och Guds troende barn, just i detta afseende. Till de sina kommer Han icke som en tjuf, ty wi läsa i 1 Thesj. 5: 4, 5 v.: "**Men I, käre bröder, äro icke uti mörkret, att den dagen såsom en tjuf skall få eder fatt.**" "I ären i ljuset," menar apostolen, I kunnen således se Honom komma och I skolen icke blifwa funna sofwande. Vår Frälsare lär öf äfwen denna sak i just det samma kapitel, hwaruti han säger "**Sig skola komma som en tjuf.**" I Matth. 25: 32, 33 läsa wi, att Hans lärjungar i alla tider höra wänta Honom, då de se de förutsagda tecknen **börja fullbordas**, just så som man wäntar sommaren, då man ser träden knoppas om wären. De behöfwa icke dröja härmed tills de se dessa tecken **fullt utvecklade**, o. s. w., tills den unga grenen blifwit fullwuxen, utan de skola med uppmärksamhet följa händelsernas gång, ifrån wärens tidigaste början och lära deraf. De skola dragi sina slutsatser medan grenen ännu är i knoppning, såsom wi lära af Luce 21: 28: "**Men då detta begynner ske, ser upp och lyfter eder hufwud upp; ty då nalkas eder förlofning.**" Om wi derföre äro Guds barn, så behöfwa wi icke blifwa öfverraskade. Wi weta icke med noggrannhet tiden, men wi kunna lägga märke till de förutsagda tecknen och med dem framför öf kunna wi wänta på den andra adventsti-

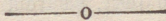
den, just så som Simeon och Hanna väntade på den första. Wi kunna likna Elie tjenare, som gång på gång gick upp på bergshöjden för att speja efter det kommande regnet, eller wi skola wara trogna tjenare, lyhörande efter husbondens steg och fullt beredda att öppna dörren och välkomna honom, då Han synes komma redan på afstånd. Herren kom **hastigt** till sitt tempel, men Han kom icke för hastigt till Simeon, och på samma sätt skall Han komma som en tjuf blott **för werlden**. Om wi helt enkelt i tron hålla oss fast wid Hans ord, så skall Han albrig komma oss för hastigt uppå eller som en tjuf till oss.

"Men," inwänder åter någon, "skola icke dessa tydliga tecken uppväcka werlden såwäl som de troende? Skola de icke öfwertyga alla utan undantag om religionens sanning och tvinga menniskorna att i tid göra sig beredda?" Jag svarar härpå med egen genfråga. Hafwa de gjort så? Wi se redan förutsagda händelsers fullbordan — hafwa de gjort mycket intryck på werldsmenniskorna? Här finnas judarne bewarade som ett särskilt folk i uppfyllelse af en profetia, som gafs för mer än tretusen år sedan, men hwad werkan har denna uppfyllelse af Guds Ord haft på werlden? Nu för tiden se wi våra statsmän grubbla öfwer Turkiets förfall och huru få, äfwen bland Guds barn, hafwa deruti sett ett tecken till att vår förlofning nalkas? Wi se Rom beröfwadt all werldslig makt, tillfölje af en twåtusenårig profetia, men huru många finnas ibland oss, som derutaf lärt att wänta på hela Babylons fall?

Förhållandet är, att dessa uppfyllelser, ögonstenliga som de äro i deras ögon, hwilka tro derpå, icke göra minsta intryck på den oomvända werlden. Profetiorna läsas icke, de jemföras icke med historien, de lärdomar de innehålla läras icke och själen förblifwer oföberedd. Kan man i så fall undra öfwer, att Herren Jesus för många skall komma "som en tjuf?"

Jag hoppas af allt hjerta, kära wänner, att Han måtte finna oss i ljuset och wakande, — icke sofwande och i mörker — eller för att nyttja bilden i vår text, att wi icke måtte uppvakna till ewinnerlig skam. Jag är öfvertygad, att många ibland eder önska att wid Hans ankomst blifwa funna beredda. O, tänken efter hwad det skulle wara att på den dagen blifwa funnen **naken**, då alla Guds helgon stå omkring Guds tron, iklädda Kristi rättfärdighets hwhita drägt! Wi hafwa nyligen hört omtalas ett skeppsbrott hwarwid de stäckars passagerarne uppväcktes, midt i natten och måste rusa upp på däck, der de woro utsatta för en fasanfull snöstorms bittra kyla. Men tänk huru det skulle wara att en gång uppväckas ur dödens djupa sömn, att se dig sjelf beröfwad allt hwad du hade kärt i werlden och finna din arma själ naken under det att den förfärliga stormen af Guds rättwisa dom, krossar hwarje hopp om frälsning. O, dyre åhörare, måtte detta aldrig blifwa eder erfarenhet! Måtten J blifwa bland dem, som med lugn motse den stora Herrens dag. Måtten J blifwa behållne, wandrande i ljuset och re-

nade från alla synder genom Hans dyra blod! Då skolen i icke hafwa något att frukta för, utan allt att glädja eder åt, wid tanken på vår Frälsares ankomst. Så som bruden fröjdar sig åt brudgummen, så skolen I fröjda eder i Honom. Det kommer kanske till och med ofta att kännas swårt att med tålmod afswakta Honom, men då Han kommer skolen I icke finna ord nog att wälsigna och prisa Hans heliga namn för all Hans oändliga kärlek, Han som återlöst eder med Sitt eget dyra blod, kallat eder genom Sin stora nåd, och förlåtit eder alla synder, helgat eder genom Sin Helige Ande och behållit och förwarat eder genom Sin oföränderliga trofasthet, tills Han slutligen framställer eder utan fläck och utan synd inför Sin Faders tron i himmelen!

Jerusalem.

Det finnes ingen stad i hela werlden, så ofta och så mycket omtalad i Guds Ord, som Jerusalem. Det finnes flere andra städer mera framstående i werlden och egande större politisk betydelse, men i Guds rådslut, som wi se dem uppenbarade i Skriften, står Jerusalem främst af alla. Engelsmännen anse London med dess otaliga folkmängd och stora rikedomar såsom werldens hufwudstad, men utom att den är hufwudstad på en af de öar i hafwet, hwarom Biblen talar, har den ingen plats i profetiorna. Fransmännen betrakta Paris såsom den skönaste stad i Europa och såsom medelpunkten för den bildade werlden, men endast såwida att Paris, som enligt mångas tanke är wilddjurets säte, verkligen också dermed åsystas, är denna stad nämnd i Guds Ord. Och Rom som af hela den tänkande menskligheten betraktas med wördnad såsom warande stådeplatsen för många händelser i det förflutna, af werldshistorisk betydelse, beskrifwes endast i de profetiska böckerna "såsom staden bygd på sju kullar, hwar på Babylon," Uppb.-bokens stora stöcka, sitter. Hel. den heliga Skrift är deremot uppsyld af antydningar på Jerusalem. Historia, skaldekonst och

profetia hänsyfta på att skildra denna stads öden. Guds barn läras att bedja för densamma och hafwa det löftet, att de som älska Jerusalem skall det wäl gå. Guds Sons heliga fötter wandrade på deß gator och besökte deß Tempel och wi weta att denna stad icke skall förswinna från jorden, förr än det nya Jerusalem skall nederkomma från Gud, då wi skola få nya himlar och en ny jord.

Det war äfwen af denna sköna stad med deß härliga Tempel, krönande spetsen af Moria berg, som kom wår Frälsare att uttala den märkwärddiga profetia wi läsa i Matth. 24 och Luce 21 kapitel. Lärjungarne hade utpekaf för Honom Tempelbyggnaderna, och då de sedan sutto tillsammans på Oljoberget på motsatta sidan af dalen, lärde Han dem sáfängligheten af all jordiskt skönhet. Han sade dem, att icke en sten af det sköna Templet framför dem, skulle blifwa lemnad qwar på den andra. Han lärde dem äfwen, att en längre tid af ödeläggelse och förödmjukelse skulle komma öfwer staden, ty Jerusalem skulle "förtrampadt warda af hedningar till deß hedningarnes tid fullkomnad warder." Jerusalem skulle icke allenast nederslås utan äfwen förtrampas ända tills en wiß tid förgått. Men fast orden tydligt förutsäga stadens ödeläggelse och förtryck, så häntyda de lika tydligt på deß återställelse och befrielse. De lära oss, att Jerusalem icke skall förtrampas för alltid, utan endast till "hedningarnes fullhet inkommen är," och att staden då denna tid är inne åter skall uppstå i all sin skönhet. Wi haf-

wa nu icke tillfälle att undersöka hwad som menas med uttrycket "hedningarnes fullhet." Jag will endast säga att jag anser det vara den närvarande tiden, då de folk, som i Frälsarens dagar woro hedningar hafwa makten och den samma tron, denna tid, då Gud församlar sina utvalda ur hednawerlden och använder sin kyrka der att förkunna evangeliet om Hans Son.

Hwilka äro då de hedningar, som sedan wår Frälsares dagar förtrampat Jerusalem? Under de aderton hundrade åren af hennes förödmjukelse hafwa wisserligen korta tider förekommit, då hon hwilat från förtryck, men på det stora hela se wi isynnerhet twenne makter som hufwudsakligen under hela denna tid warit Jerusalems förtryckare. Dessa äro Rom och de olika delarna af den muhamedanska makt, hwars hufwud för närvarande är Turkiet. Rom ödelade den heliga staden wid Jerusalems belägring och Turkiet håller den ännu i fångenskap. Rom kullkastade henne, då hon war fallen satte Turkiet sin förtryckande fot på hennes hals. Rom kastade ned henne i stoftet och Turkiet trampar ned henne i smutsen. Rom förstörde Guds Tempel och plöjde upp sjelfwa marken på hwilken det stod, Turkiet uppbyggde på des grund Omars moske; på det heliga berg der Abraham offrade Isak, der David offrade Arannas orar, der Salomo bygde sitt Tempel och der Herren Jesus, Davids Son, kastade ut allt som war oheligt — der står nu en muhamedansk moske. Der tillåta turkarne icke judarne att sätta

en fot och allt hwad de kunna göra är, att utanför muren gråta öfwer Jerusalem's förnedring.

Det ligger någonting ganska anmärkningsvärdt uti detta, om wi erinra oss att dessa twenne förtryckande makter äro särskildt förenade med de trenne förutsagda falska lärorna, påswedömet och muhamedanismen, efter Rom är säte för påfwen och sultanen i Turkiet, muhamedanernas erkända hufwud. Wi hinna icke nu ingå närmare uti detta förhållande, men jag önskar påminna eder om, att Rom och Turkiet äro de twenne makter, som under de sista adertonhundrade åren trampat Jerusalem under fötterna.

Hurudan är nu i vår tid dessa twenne makters ställning i Europa?

Hwad Rom angår så har dess politiska makt upphört att finnas till, ty jag behöfwer icke säga att det icke har minsta inslytande öfwer konungariket Italien. Wi kunna icke twifla på, att det stora, jernstarka, odelade romerska kejsardömet, hwaraf Titus war kejsare då han förstörde Jerusalem, för länge sedan förswunnit. Olika historiestrifware må uppgifwa olika data för dess upplösning, men ingen af dem motsäger detta faktum. Den makt som ödelade Jerusalem är nu delad i tio konungariken och dess kejserliga hufwud finnes ej mera till.

Wi weta äfwen att den påfliga makt, som efterträdde den kejserliga, inom några få år förlorat sitt politiska inslytande. I "Times" af den tionde November 1874 läsa wi följande uttryck: "Påfwen har blif-

mit affatt och alla hans besittningar och egodelar förminskade till ett palats, en kyrka och en trädgård." Det ser således icke ut som om Rom någonsin mer skulle kunna förtrampa Jerusalem. Wi kunna med säkerhet säga, att den första af den heliga stadens två förtryckare icke mer finnes till.

Men hwad skola wi säga om den andra, om Turkiet? Detta rike är den endamakt, som ännu besitter Jerusalem. Jag will swara här på genom att framställa en annan fråga. Finnes det någon politiker i Europa, som väntar att se Turkiet bibehålla sin nuvarande ställning i tio år till? Deß politiska inslytande försvinner mer och mer. Deß bank är tom, deß kredit borta, armeer äro utan sold och turkarne sjelfwa hafwa till en betydlig grund förlorat modet och hysa nästan allmänt den öfswertygelsen, att deras dagar äro räknade.

Äf de twenne makter, som förtryckt Jerusalem, är således den ena redan tillintetgjord och den andra helt nära sitt slut. Den sjuke mannens fot håller ännu Jerusalem i stoftet, men den sjuke mannens kraft är i aftagande och han håller på att dö. Det är säkerligen icke otroligt att antaga det fången skall blifwa fri inom kort och att den tid icke är så långt borta, då wi få höra ropet: "Statt upp utur stoftet, statt upp, du fångna Jerusalem; gör dig lös af din halsband, du fångna dotter Zion!" På samma gång som Rom blifwit till intet och Turkiets förfall blifwit allt mera i ögonen fallande, har ett mycket större intresse för Jerusalem och judarne uppstått. De många resande som

i våra dagar besöka och undersöka det heliga landet bewisa detta. Intresset för folket är dock redan vida större än intresset för landet. Före den wäxselstid som öfvergick vårt land, i början af detta århundrade, tycktes ingen tänka på att judarne hade någon del i deras egen Messias. De behandlades som ett förkastadt folk och ingen tänkte på att arbeta för deras omvändelse, förr än år 1808 ett sällskap bildades för detta ändamål. Nu finnes kristna missionärer ibland dem i *alla* Europas förnämsta städer, Nya Testamentet har blifwit öfversatt på hebreiska och icke mindre än 784,000 kopior af Guds Ord, fullständigt eller delwis, har blifwit utdeladt till judarne på hebreiska, genom Brittiska och Utländska Bibelsällskapet. Allmänhetens känslor med afseende på detta folk äro äfwen fullkomligt förändrade och i England sade för icke länge sedan en from italiensk jude: "Gud har wälsignat och skall yttermera wälsigna England, derför att hennes stora män, både i kyrkan och staten, taga så stort intresse i Israels barns wälfärd." Sådana fakta äro i sig sjelfwa ganska wigtiga, men då man derjemte ihågkommer, att detta intresse för Jerusalem har blifwit så ökad, just under en tid då de förtryckare tyckas gå under, bör det komma hwar och en af oss att tänka efter, om wi icke hafwa allt skäl att anse "hedningarnes tid" snart tilländalupen, då frälsningsdagen skall uppgå öfwer Jerusalem.

Men någon säger kanske: "Hwad gör det oss om Jerusalem förtryckes eller befrias, på hwad sätt angår

detta öf?" Jag fruktar att detta är en mycket wanlig tanke och att tusen och åter tusen kristna finnas, som äro fullkomligt likgiltiga för Jerusalems ställning. Så borde det dock icke vara, ty om den staden är kär för Herren Jesus, så bör den äfwen vara kär för öf. Deputom stå våra bästa förhoppningar på kommande härlighet i förbindelse med Jerusalems befrielse. I psalmerna läsa wi, att "då Herren bygger Zion åter skall Han låta se Sig i Sin ära," och Herrens återkomst är således förbunden med Jerusalems uppbyggelse. Då wi se Hans hand börja återställa den heliga staden, kunna wi börja att med större förtröstan än någonsin afwakta den stora dagen. Då Zion blir upplystad ur stoftet tror jag icke att Han längre dröjer med att komma till Sitt folk. I Herrens tal, så som Mattheus och Lukas nedskrifwit det, lära wi samma sak. Andamålet med dessa Frälsarens ord war icke, såsom många wilja hafwa det, att wi skulle förblanda Jerusalems belägring af romarne med Hans egen ankomst i härlighet, utan att skilja dessa tvenne händelser åt och Han warnar sina lärjungar för att tro, att Han skulle återwända wid stadens intagande af romarne. Det är Jerusalems uppbyggelse och icke Jerusalems fall, som står i förbindelse med den förstnämnda händelsen. Derröre gör vår Frälsare skilnad imellan fallet och upprättelsen och beskriwer de särstilda tecken som skulle föregå hwardera. Ända till tjugofjerde versen i Luke tjugoförsta kapitel, hafwa wi en beskrifning på den kommande förstörelsen, slutande med profetian "Jeru-

salem skall förtrampadt warda af hedningar tills hedningarnes tid fullkomnad warder." I tjugooättonde versen åter finna wi löftet om en härlig upprättelse i följande ord: "Men då detta begynner ske, ser upp, och lyfter eder hufwud upp; ty då nalkas eder förlofning." I tjugosjunde versen beskrifwes fallet, i den tjugooättonde upprättelsen, och den långa tid kallad "hedningarnes tid", ligger imellan de två, såwäl som de sista dagarnes tecken. Låtom oß ett ögonblick betrakta de uttryck som begagnas för att beskrifwa upprättelsen. De innebära tydligt en förlofning ur fångenskap, men detta är icke allt — Jerusalems upprättelse sättes synbarligen i sammanhang med Herrens Jesu återkomst till jorden, ty i tjugosjunde versen läsa wi: "Då skola de få se menniskones Son komma i skyn med makt och stor härlighet." De som bedja för Jerusalems frid, skola då glädja sig med henne åt hennes härlighet — men icke endast de — hela Guds kyrka, hwarje lem deraf af alla folk under himmelens fäste, skola lyfta sina hufwuden och glädjas. Wi hafwa häruti ännu ett skäl för det djupa deltagande, hwarmed wi böra betrakta Turkiets förfall. Då Turkiet faller kunna wi hoppas att se Jerusalem uppstå ur gruset, och då Jerusalem uppstått finnes ingenting mer imellan oß och Herren Jesus. Rom nederslog Jerusalem, men Rom som en politisk makt finnes icke mer. Turkiet förtrycker Jerusalem ännu, men des eget förfall har börjat och des dagar äro räknade, så att wi kunna hoppas att det blott skall dröja en liten tid —

kansfe många ibland oß till och med skola få upplefwa denna dagen — till Guds löfte skall uppfyllas "männen skall stämma sig och solen blygas, då Herren Zebaoth skall konung warda på berget Zion och i Jerusalem." Gud gifwe att alla som läsa denna lilla bok på den dagen måtte warda funna färdiga att wälkomna Honom med klart brinnande lampor, så att de funna af hjertat instämma i glädjeropet: "Si, Brudgummen kommer!"

Se, brudgummen kommer!

Med våra lampor redo,
 Stäbbe snöhwit strud,
 Wi wäntat på vår brudgum:
 När hemtar han sin brud?
 Wi weta, i oss sjelfwa
 Gj finnes minsta godt,
 Ty bibe olja, ljus och drägt
 Är skänkt af honom blott.
 Se brudgummen kommer!
 Då hemtar han sin brud,
 Om hon har lampan redo
 Och bär den hwita strud.

Se, genom öppna dörren
 Der styntar bröllopsfröjd!
 Wißt är en hwar derinne
 För ewigt glad och nöjd:
 Wißt är han sjelf mer lustig
 An hwarje döblig man;
 Men ac, när dörren stängs en gång,
 Den mer ej öppnas kan!

Se brudgummen etc.

